

Jak powinien mówić i co wymawiać trzylatek

Mowa trzylatka może rozśmieszać, bo dziecko jeszcze nie potrafi radzić sobie z trudnymi głoskami języka polskiego. Maluch nazywa coraz więcej przedmiotów, zjawisk w swoim otoczeniu. Mówi chętnie i dużo. Opowiada o tym, co aktualnie widzi, „głośno myśli” mówiąc także do siebie.

Dziecko trzyletnie rozumie, co do niego mówimy, jeżeli treść naszych wypowiedzi nie wybiega poza jego wcześniejsze doświadczenia.

Trzylatek:

- ✓ spełnia polecenia zawierające znane mu wyrazy: wskazuje części ciała, twarzy, zabawki,
- ✓ przynosi przedmioty,
- ✓ próbuje wykonać codzienne czynności według podanych instrukcji słownych,
- ✓ potrafi podać swoje imię.

Dziecko w tym wieku komunikuje się z otoczeniem za pomocą zdania kilkuwyrazowego. W wypowiedzi można dostrzec poszczególne kategorie gramatyczne, chociaż wiele form jest jeszcze niewłaściwych. Dopiero z czasem ulegają one poprawie. Dziecko zaciekawia otaczający świat, zaczyna zadawać wiele pytań, choć początkowo nie są one jasno sprecyzowane.

Trzylatek:

- ✓ potrafi budować zdania kilkuwyrazowe,
- ✓ mówi chętnie i dużo; opowiada o tym, co aktualnie widzi; komentuje wykonywane czynności,
- ✓ zdarza się, że w jego wypowiedziach występują nieprawidłowości: (np. „Ja ide do piesa”, „Nie mam spodniów”, itp.),
- ✓ zadaje wiele pytań,
- ✓ pojawiają się poszczególne kategorie językowe,
- ✓ deklinacja rzeczowników (przypadki o najwyższej frekwencji: Mianownik, Biernik, Dopełniacz, dalej Narzędnik, Miejsownik, Celownik),
- ✓ kolejność pojawiania się przypadków uzależniona jest od posługiwania się przez dziecko przyimkami,
- ✓ chłopcy często posługują się żeńską formą czasownika – wpływ otoczenia, naśladowanie wypowiedzi matki,
- ✓ pod koniec 3. roku życia dziecko potrafi budować poprawne zdania pojedyncze (także złożone) – zdanie poprawne, czyli zdanie z właściwie wypełnionymi miejscami konotacyjnymi, którego intencja nadawcy jest w pełni czytelna (oczywiście występują w nim błędy fleksyjne i artykulacyjne),

- ✓ ma miejsce odmiana wyrazów przez analogię (oni ją – jedzą) – dziecko wzoruje się na utrwalonych zasadach tworząc nowe formy, zakłada większą regularność odmiany niż ma to miejsce w rzeczywistości,
- ✓ następuje rozwój składni – najczęściej stan uczuciowy dziecka decyduje o szyku wyrazów w zdaniu, a nie poziom sprawności systemowej,
- ✓ jako pierwsze spośród zdań złożonych podrzędnie pojawiają się zdania przyczynowe (nie ćem, bo to jeś niedoble),
- ✓ pojawiają się też konstrukcje dopełnieniowe (żobać, że umiem),
- ✓ wprowadzenie do mowy zdań podrzędnych sprawia, że do końca 3. roku życia dziecko posługuje się wszystkimi typami zdań, które funkcjonują w polskiej składni (oczywiście występują w nich błędy fleksyjne),
- ✓ potrafi zakomunikować swój potrzeby, odpowiedzieć na zadawane mu pytania, zapytać o interesującego fragment rzeczywistości.

W zakresie artykulacji trzyletnie dziecko powinno wymawiać prawidłowo następujące dźwięki:

- ✓ a, o, e, y, i, ą, ę,
- ✓ p, m, (także pi, bi, mi),
- ✓ f, w (fi, wi), t, d, n, ń, l (li),
- ✓ ś, ź, ć, dź,
- ✓ k, g (ki, gi), ch, j, ł, chociaż zdarza się, że w trudnych wyrazach, w których spółgłoski są obok siebie, mogą być one opuszczane lub zastępowane innymi dźwiękami np. [pła] zamiast pchła, [głudopiś] zamiast długopis,
- ✓ w tym okresie życia dziecka prawidłowo zaczynają być wymawiane głoski s, z, c, dz, chociaż często są jeszcze wymawiane jako ś, ź, ć, dź,
- ✓ głoski sz, ż, cz, dż są zastępowane przez ś, ź, ć, dź lub też przez s, z, c, dz,
- ✓ głoska r artykułowana jest w postaci l albo j,
- ✓ w zbyt długich wyrazach dziecko może przestawić dźwięki.

RADA

Gdy rozmawiamy z trzylatkiem musimy pamiętać, że nasze wypowiedzi są wzorem, według którego dziecko uczy się mówić. Powinny być zawsze pełne i poprawne, a wszystkie głoski wymawiane prawidłowo.

Opracowała: mgr Marzena Walkowiak
neurologopeda/pedagog – terapeuta